

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Notæ In Notas Willelmi Wendrockii Ad Ludovici Montaltii
Litteras, Et In Disquisitiones Pauli Irenæi Inustæ**

Fabri, Honoré

Coloniæ, 1659

In Epistolam undecimam,

urn:nbn:de:hbz:466:1-39536

scitis. Et hæc ad longam illam dissertationem, in qua millies eadem repetis, ac perpetuò nugaris.

Sed dato, ut dixi, & non concesso, te aliquid confecisse, nihil aliud obtinueris, quàm ut præceptum positivum divini amoris, non quidem semper, sed aliquando obliget, idque certò, in casibus scilicet expositis, aliisque similibus; ac proinde doctrina illa ad eosdem pertineat. Quòd aliàs sit obligatio, scilicet pro alio casu determinato, nunquam probasti; dicam ampliùs, nunquam probabis. Sed, ut dixi, tam multa ad pompam & speciem congeffisti, ut aliquid apud indoctos auræ captares; ut Theologum ageres, vel potiùs Theologastrum; ut vel hunc fucum erroribus vestris circa divinum amorem obduceres; denique ut sub amoris divini specie, simplicioribus imponeres, eosque in fraudem erroremque induceres. Fraudem detexi, errorem ostendi; cæterùm ad Apologistam te remitto, qui egregiè, brevius licèt, calumniam vestram diluit, & totam rem istam egregiè discussit.

In Epistolam undecimam,

NOTA PRIMA.

De Jocis Montaltii.

DE hoc argumento præclare scripserunt Apologistæ; idque variis locis, sed præsertim in I. responsione ad Litteras Montaltii generatim, tum in responsione ad Epistolam undecimam, & in responsione ad objectionem 54: neque hîc tam infirmi ac jejuni fuere, ut scribis. Montaltius nuga-

tur,

tur, mentitur, calumniatur, fallit & fallitur: quàm elegans, inquis, quàm urbanus, quàm tersus & ingeniosus! Uterque Apologista calumnias diluit clarissimè, Jansenistarum fraudes detegit apertè, doctrinam Catholicam defendit solidè: quàm jejunos, inquis, quàm infirmos, quàm misellos & languidos! In responsione ad undecimam Epistolam nihil est, quod rideas, * nisi misellum Montaltium, imposturæ scilicet, calumniæ, blasphemiarum, impietatis, erroris & impudentiæ convictum, nisi fortè miserimi hominis sortem lugere malis. Concedit quidem Apologista, impia hæreticorum dogmata à SS. Patribus nonnunquam irrita fuisse: neque hoc improbat, sed ludicras & scurriles hæreticorum contra Catholicos satyras, id est, Jansenistarum contra Jesuitas. Quis enim neget hos esse Catholicos; illos hæreticos, à tribus Pontificibus damnatos, cum scilicet doctrinam damnatam obstinatè defendant? Vis, Jesuitarum impia dogmata, & Jansenistarum doctrinam Catholicam esse: primum, ut nugaris, probavit Montaltius suis litteris; alterum Deus suis miraculis. Sed Epistolæ Montaltii damnatæ fuerunt; igitur nihil probant: accedit quòd egregiè refutatæ sunt; & luculenter ostensum, eas erroribus, calumniis, imposturis, mendaciis, convitiis, fraudibus & dolis, nec non ineptis & malignis salibus scatere. Quid, amabò, lucis à tenebris, veritatis à mendacio, sinceritatis à dolo, justitiæ ab impostura sperandum? Quod attinet ad miracula; vestra fide, quæ dubia est, stare non possunt; nec tibi, qui adstruis miracula, fidem habeo; quia fidem tuam prodidisti. Vis tibi credamus, qui Deo ejusque Vicario non credis? sed de his infra.

Sed, inquis, Jesuitas in turpissimis & quavis dignis objurgatione, doctrinæ flagitiis, Montaltius deprehendit.

* Pag. 300.

hendit. Error doctrinæ flagitium est? errores habetis, quos scilicet Ecclesia damnavit; igitur flagitia illa vestra sunt, non Jesuitarum. Non desunt alia, præter errores, flagitia, quorum Montaltius reus est; utpotè qui tot calumnias affinxit, tot probra jecit, tot fraudes texuit, tot aculeis punxit. Sed quænam sunt horrendæ illæ calumniæ, quænam rabida convitia, quibus Jesuitæ vos confixerunt? hæreticos fortè vocarunt? non est calumnia; cum Ecclesia errores illos damnarit, quos per incredibilem contumaciam defenditis. Quod deinde fraudes vestras detexerint, calumnias diluerint, malas artes patefecerint, ad suum dumtaxat, Veritatis, Religionis & Ecclesiæ defensionem; ideò sanè dici nequeunt convitiatores. Tum rides querelas furiosi, ut vocare soles, * Apologistæ, cujus textum tua versione in multis adulteras v. g. dùm *calumniam in urbanitatem* vertisti. Sed hæc & longè majora *fidei Janseniana* facilè condonantur. Rides hujus pueruli lachrymas, & ex Parochorum scriptis longam laciniam huc traducis: haud ab re quidem; uteris jure tuo; amicorum omnia Communia. quid; quod ex eadem officina hæc omnia prodierunt? Et tuas satyras blandum & facetum scribendi genus vocas? Deus me liberet ab iis blanditiis. At, si hæc tam atroces & acerbæ sunt, quid ab irâ & furore expectandum? crede mihi, non pueriliter, ut ais, Apologista de his conquestus est, sed graviter, nec non Christiano more. Res sanè miseranda fuit & commiseratione digna; per aliquot menses Jesuitas calumniis, imposturis, convitiis, satyris opprimi à nebulone sycophanta, puro puto hæretico; in manifestum dedecus justitiæ, Religionis, Ecclesiæ, Veritatis; non sine piorum scandalo, impiorum risu, & plausu hæreticorum; idque impunè, nulla auctoritate publica,

sive sæculari, ut vocant, sive Ecclesiastica intercedente. Hæc sanè justis querelis occasionem præbuerunt: at non multò post, Romanus Pontifex vindice Decreto, impias satyras damnavit.

Montaltii denique variam, qua pollet, in dicendo facultatem, laudibus in cælum extollis; tum prudentem ejusdem circumspeditionem, sinceritatem, moderationem, & vivum in eo pietatis exemplar impensè commendas. Ad Apologistas te remitto; sed quid ajo? ad Lectorem Catholicum. Crede mihi, virtutum nomina oppositis vitiis non benè conveniunt. Quidquid odium, rabies, & desperatio, aculei, satyræ, veneni, ferri habuere, passim adhibuit: & pium, moderatum, blandum appellas: neque id studio habuit, inquis, ut risus de Jesuitis excitaret, & populorum animos ingeniosis scriptionibus detineret. Te malignum hæcenus & ignarum reputavi: at te modò stultum & mente captum exhibes. Mille modos excogitavit, quà fraude, quà imposturâ, quà mendacio, ut ridiculos Jesuitas in suis satyris exhiberet: & negas, id unquam in animo habuisse? Ita est: non Jesuitas, sed Ecclesiam petis: non eorum doctrinam, sed Catholica dogmata fugillas: merus obtentus est: hac via, ad eum finem spectas. Laudas iterùm atque iterùm, ingeniosas Montaltii scriptiones, artem, ingenium, urbanitatem: hæc sanè in scurrâ, histrionem, & insignem sycophantam minùs rectè quadrant. Sed hic homunculus, inquis, cum totâ Jesuitarum potentiâ certavit invictus, & ab iis tristes ejulatus expressit. Justas sanè querelas, non verò ejulatus; piæ fortè lachrymæ non defuerunt, quod inter Christianos tam horrenda impietas impunè sæviret. Cum totâ, inquis, Jesuitarum potentiâ: minis dicis, quàm par sit; rem imminuis: dic potius, cum totâ Ecclesiæ

Ecclesiæ potentiâ. *Certavit invictus?* mentiris Willelme: à te hanc vocem accipio. Certavit quidem, sed tandem victus, damnatus, & nigro theta notatus est. Subdis Jesuitarum dogmata eo modo prodita, qui eorum *absurditatem* lectoribus nudaret. *Eo modo*, inquis; affictis scilicet per imposturam & calumniam illis absurdis, quæ nunquam iis in mentem venerant. Nempe dùm germanam illorum doctrinam sincerè exposuisti, quod rarè accidit; nulla, præter tuam, absurditas, nullæ, præter tuas, ineptiæ inesse potuerunt. Et mira Montaltii felicitas fuit, tum in effingendis ineptiis, suis videlicet & Regio-portuensium, tum in affingendis religiosorum hominum Societati.

N O T A I I.

De Rosario & gratia sufficiente.

BEnè est, habemus fatentem reum. Fateris enim à Montaltio, ac proindè à Regio-portuensibus, eam gratiam sufficientem negari & irrideri, quam Jesuitæ admittunt, & quam Thomistæ non negant, quidquid iis secùs affingas: * eam scilicet, quæ verè sufficit in actu primo, ut vocant, quæ dat *posse* proximum, seu potestatem proximam agendi. Illa est, quam negat & irridet Montaltius: & quâ sublatâ, præcepta Dei sunt impossibilia; gratiæ interiori, cujus ope homo agere proximè valeat, nunquam resistitur; dum peccatur, necessariò peccatur, &c. Ex hoc uno principio, omnes errores vestros à S. Sede damnatos, necessariâ consecutione deducitis: in hoc enim contrà Logicæ regulas non peccatis. Primarius igitur error est; quem Thomistis, ut dixi suprâ temerè affingitis. Et verò tolerari non debet, quod dicitis, Jan-
senium

senium docuisse nihil, quàm quod ipsi Thomistæ de gratiâ docent. Nam ita Bullas & Decreta Innocentii, & Alexandri, eludis; qui doctrinam Jansenii damnarunt, & Thomistarum intactam reliquerunt. Hinc gravissimam religiosissimis Doctoribus injuriam & contumeliam infers, quos in damnationis errorisque communionem per vim & invitos abripis.

Quod dicis, nunquam Montaltium de Rosario jocatum fuisse; quid vis, tibi dicam? ad pœnam libri: consule primam & secundam Paginam Epistolæ novæ, & videbis inter illa pia erga Deiparam officia, quæ per summam impietatem Montaltius irridet, Rosarium quoque & sanctum Mariæ nomen contineri: irridet enim Montaltius ea, quæ Barrius scripserat; hic nunquam scripsit, hominibus, in flagitiis, permanentibus, propter externa pietatis erga B. Virginem officia, certam salutis spem esse; sed multa hujusmodi officia recensuit, quibus homines non extrinsecus dumtaxat, & ore tenus, sed ex pio animi affectu profectis, ea gratiæ subsidia obtinerent, quibus, & peccatores ab iis flagitiis, quæ dicis, liberarentur, & justi in justitia permanerent. Constat igitur, nihil aliud Montaltium impiè irrisisse præter illa pietatis officia: quod ei Apologista exprobravit. Sed non miror, à vobis negari, ea scripta esse, quæ reverè scripta sunt; cum etiamnùm negetis, quinque propositiones damnatas, esse Jansenii, quamvis ab Ecclesia hoc definitum sit.

NOTA

* Pag. 302

N O T A III.

De Moinio & Garasso.

ADversus Moinios infensum animum geris: fortè quia Moinius Gallico idiomate *Monachum* significat; Monachos autem in Gallia, cujuslibet instituti religiosos, perperam licet, appellant. Quid verò tandem peccavit Moinius ille Jesuita? quod in carmine elegantissimo, per leporem Poëticum, pudorem Virgineum, rubori, quo Cherubinorum vultus vulgò suffundi solent, compararit. * Grande scelus & horrendum nefas. Apologista tam injustum & inane probrum contemptim rejicit; & uno verbo commendat ingenium, & stylum viri, quem jam contra Theologiæ Moralis famosum libellum, cum summa laude distrinxerat; miratur nimiam illius tolerantiam, tibi, Willelme, in Jesuitis valdè suspectam. Nam qui tot noxia, inquis, flagitiosè defendunt, quomodò ea non defenderent, quæ aliqua ratione defendi possunt? Porrigo sceniculum, ut os virulenta illa eluvie scædatum abstergas. Quid, amabò, Moinius hîc defenderet? quid enim illi opponitis? figuram Poëticam? ingeniosum & infons acumen? Unum ingenuè dicam, quod à clarissimo viro accepi, de cujus fide nullum mihi dubium est, triginta saltem Apologias & refutationes libellorum Regio-portuensium à variis Jesuitis fuisse compositas, vetuisse tamen hætenus eorundem Præsides, ad majorem Christianæ patientiæ commendationem, ne typis mandarentur. Utinam tandem consilium mutent! esset enim operæ pretium, infrunita hæreticorum ora comprimere: hoc reverà esset, obsequium præstare Deo; cum petulantes illi

* Pag. 302.

sycophantæ longa illa patientia abutantur; nec enim patientiâ, sed acri animadversione hoc genus demoniorum expellitur. Ad Garassi locum deinde transis, quem statim ipsa versione adulteras, dum sic vertis, humana personalitas, Verbi personalitati inserta est, & super ea quasi equo collocata. sic vertere debueras, personalitas hominis personalitati Verbi quasi insita, & quasi jumento imposta fuit. nempe ex furculo insito & trunco, cui inferitur, una planta evadit; truncus autem sustentat furculum; item ex homine & equo, cui insidet, & à quo fertur, fit unus eques. Sic ex persona Verbi & humanitate fit unus Christus; & licet claudicet comparatio, hoc tamen non facit, ut damnanda sit: ut enim fit unum totum, in ratione plantæ, ex trunco & furculo, qui à trunco sustentatur; & unum totum, in ratione equitis, ex homine & equo, qui hominem sustentat, ita ex Verbi persona & humanitate à Verbo sustentatâ, fit unum totum hypostaticum, id est, in ratione personæ. Quod Verbum comparetur equo, mirum vobis accidit. Sed comparatur Leoni, Gallinæ, Agno, Aquilæ, Pelicano, immò & Vermi; & ex Pauli loco, caro Christi Verbo unita, id est, ipse Christus, jumentum dicitur. Nec est, quod dicas, humanitatem, non Verbum, jumento comparari: erras mi homo, erras. humanitas Verbo unita, Christus ipse, qui Deus est, jumento comparatur, cum sit agnus Dei, qui tollit peccata mundi, & jumentum, quod hominem faucium & semimortuum curandum ad stabulum, & curatum in cœlum tulit. Sed quæro te, Willelme, ostende parumper Nestorii hæresim in hac Garassi sententia, cum impio joco, manifestè, quantum per imprudentiam, ut inquis, fuisse conjunctam. Nestorius duas personas in Christo agnovit: Garassus eodem, quem oppugnas, loco, disertis verbis, non ni-

si unam admittit. An ex furculo, & trunco, cui est insitus, duæ arbores fiunt? an ex homine, & equo cui insidet, duo equites evadunt? De hæresi malè, iudicas. Rectè de eâ censere, hæretici profectò non est; utpotè, qui aliorum Catholica dogmata pro heterodoxis, & sua heterodoxa pro Catholicis habeat. Quid mirum? cum factus sit sicut equus & mulus, quibus non est intellectus. Et ut ab equis ad asinos, ad vos scilicet revertar, quis nescit vos esse reos, damnatos, & Vaticano fulmine tactos; doctrinam vestram hæreticam, impiam, blasphemam à supremo & legitimo iudice declaratam; libros vestros multiplici Decreto confixos, & nigriore nota fœdatos? Quis igitur ferat, insolentem illam proterviam, qua vobis impunè potestatem arrogatis, iudicandi doctrinam morum & fidei, damnandique auctores Catholicos, qui vestros errores, pro eo, quo sunt erga optimam Parentem Ecclesiam zelo refutarunt? quis unquam tam immanem arrogantiam, tam horrendam superbiam ferat?

In duodecimam Epistolam,

NOTA I.

Ignoti Scriptoris Epistola.

HAnc latinè reddidisti, inquis, notarum loco. * Scriptorem ignotum dicis, quasi alter ignotus etiam non sit. Montaltii nomen scenicum est: scena haud dubiè histrionem decet. Quamobrem porrò Montaltium nomen suum tacuisse dicis? nonnè

* Pag. 320.

quia